

Nieuwsbrief DAW Krimpenerwaard

Doe mee en meld u aan voor DAW Krimpenerwaard

**Deltaplan
Agrarisch
Waterbeheer**

Het project is onderdeel van het Deltaplan Agrarisch Waterbeheer (DAW). DAW is een initiatief van LTO Nederland waarin samen met waterschappen wordt gewerkt aan voldoende en schoon zoetwater. Voor meer informatie zie www.agrarischwaterbeheer.nl

DAW Krimpenerwaard officieel geopend!

Op 12 april was de officiële start van het project Deltaplan Agrarisch Waterbeheer Krimpenerwaard. Ongeveer 50 aanwezigen werden welkom geheten door voorzitter Aart de Zeeuw in Cultureel Centrum De Zwaan. Marieke van Leeuwen (Projecten LTO Noord) en Pim Boer (LTO Krimpenerwaard) presenteerden de opzet en achtergrond van het project. Namens LTO Noord benadrukte Claude van Dongen het belang van DAW projecten die door heel Nederland worden uitgerold. Ze zijn noodzakelijk om landbouw en milieu op een evenwichtige manier te ontwikkelen. Agnes van Zoelen, hoogheemraad bij Hoogheemraadschap van Schieland en de Krimpenerwaard, was lovend over de samenwerking met de boeren: 'Het plan is goed voor de boeren en voor het water. Zo werken we dus samen aan schoner water in het gebied'. Tot slot voerde namens de gemeente Krimpenerwaard wethouder Pieter Neven het woord. Hij is trots op een dergelijk project in zijn gemeente en verwacht er veel van. Niet alleen voor de boeren, maar ook voor alle inwoners van de Krimpenerwaard.

Na de lezingen vertrok het gezelschap per bus (de Waterkaravaanbus die speciaal voor de DAW projecten door LTO wordt ingezet) naar het bedrijf van Peter van Zuijlen. Hier verrichtte Willem Boer de openingshandeling door op ervaren wijze de baggerbeugel te hanteren. Op de vers gedolven bagger werd meteen graszaad gezaaid door de sprekers van de morgen. Dit alles onder leiding van Theo Cuijpers, die de organisatie van de dag in handen had.

Tijdens een rondgang over het bedrijf kregen drie onderwerpen bijzondere aandacht: erfafspoeling (door Aart de Zeeuw en Dirk Johan Feenstra, LTO Nederland), kostenbewust voeren (door Peter van Zuijlen, Sjon de Leeuw en PPP AgroAdvies) en baggeren en milieubewust slootkantbeheer (door Wim Twisk, HHSK en Mariëlle Oudenes van het Agrarisch Collectief Krimpenerwaard).

Melkveebedrijf van de familie van Zuijlen

Op het melkveebedrijf van de familie van Zuijlen worden ruim 100 melkkoeien met bijbehorend jongvee gehouden. Hiervoor hebben ze ongeveer 70 ha grasland tot hun beschikking, waarvan een deel land is waar de natuur extra aandacht krijgt. Op het nieuwgebouwde bedrijf zien we verschillende aspecten die het bedrijf efficiënt en doelgericht maken. Naast de kostprijs heeft Peter oog voor verschillende milieudoelen omdat deze van belang zijn voor de ontwikkeling van zijn bedrijf.

Peter:

'Als bedrijf willen we ook in de toekomst over voldoende en goed water kunnen beschikken. Daarom doen we er alles aan om de waterkwaliteit verder te verbeteren.'

Benutting eigen voer / voerkosten

In het veenweidegebied groeit vooral gras, veel gras. Dat is de basis van de melkveehouderij en de producten die hierbij worden geproduceerd, denk maar aan de graskaas!

Voor een optimaal rantsoen is het van belang om een goede balans te vinden tussen de verschillende bouwstenen. In een grasrijk rantsoen zijn eiwit en energie sleutelbegrippen. Om deze in balans te krijgen, kunnen snijmais, bijproducten en krachtvoer worden aangevoerd op het bedrijf. Een risico hiervan is dat deze producten het gras van eigen land verdringen. Hiermee worden de voerkosten onnodig verhoogd en neemt de voorraad kuilgras onnodig toe. De uitdaging is daarom om met eigen gras zoveel mogelijk melk te produceren. Sjon de Leeuw (PPP-Agro Advies) heeft aan de hand van de kringloopwijzer met Peter geanalyseerd hoe de benutting van eigen gras op het bedrijf is geweest.

In onderstaande grafiek is het resultaat weergegeven.

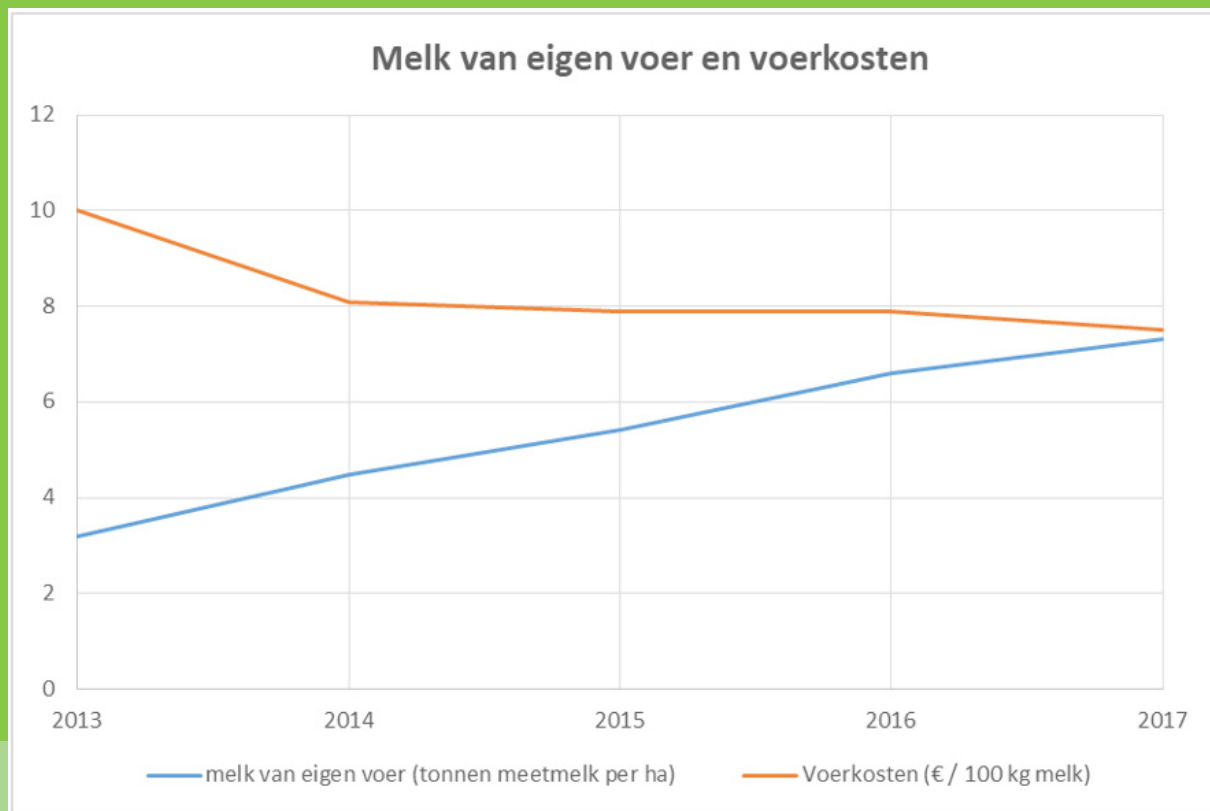
Uit de grafiek blijkt dat het is gelukt om van eigen ruwvoer steeds meer melk te produceren. In 2013 was dit nog 3.200 kg meetmelk (= melk gecorrigeerd voor de gehalten aan vet en eiwit). In 2017 was dit gestegen tot 7.300

kg meetmelk. Dit resultaat is op verschillende manieren bereikt:

- Door een hogere grasproductie door o.a. bemesting op maat
- Door een betere graskwaliteit door o.a. te matigen met kunstmest (betere eiwit/VEM verhouding)
- Door melkkoeien te fokken die langer meegaan, waardoor minder jongvee nodig is om de oudere koeien te vervangen.

Zeer aansprekend is het effect op de voerkosten per 100 kg melk. Dit geeft een indicatie van het aan te kopen voer om de melk te produceren. We zien deze de omgekeerde beweging maken ten opzichte van melk uit eigen voer: van 10 cent per kg melk in 2013 tot 7,5 cent per kg melk in 2017.

In dit geval zien we duidelijk dat rendement en milieu hand in hand gaan. Door beter, secuurder en meer op maat te bemesten wordt de hoeveelheid en kwaliteit van het gras verbeterd en hoeft er minder voer te worden aangekocht!

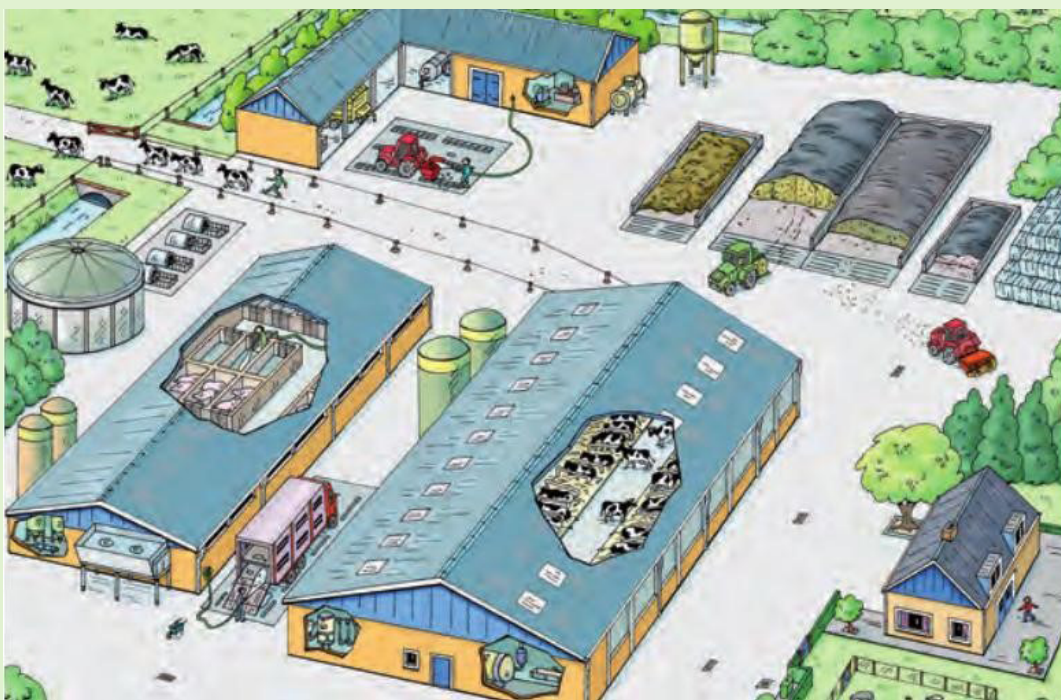
Grafiek: Melk van eigen voer en voerkosten van Peter van Zuijlen in de periode van 2013 – 2017

Erfafspoeling

Op het boerenerf vinden veel activiteiten plaats, zoals opslaan van kuilvoer, bijproducten, vaste mest en kunstmest; het reinigen van machines; transport van vee, voer en mest en koeien uitloop geven over een koepad. Bij deze activiteiten kan het erf vuil worden, wat in combinatie met regenwater kan leiden tot percolaat. We spreken van erfafspoeling als percolaat, perssap of mest vanaf het erf afstroomt naar het oppervlaktewater. Perssap is vocht dat uit het ingekuilde product (bijvoorbeeld uit snijmais, maar vooral uit bijproducten) vrij kan komen. Ook dit sap bevat erg veel voedingsstoffen. Als percolaat, perssap of mest in het oppervlaktewater terecht komen, zorgt dit voor een afname van zuurstof, met als gevolg het afsterven van het waterleven en vegetatie in en rondom de sloot. Voor schoon oppervlaktewater is het daarom van belang dat deze stoffen niet in het oppervlaktewater terecht komen.

Daarvoor is er in het DAW project ruimte voor studiegroepen erfafspoeling. De deelnemers bekijken elkaars erf en geven elkaar adviezen en tips om het erf te verbeteren om zo erfafspoeling verder terug te dringen en een volgende stap te zetten richting het ideale erf.

De studiegroepen staan onder leiding van Aart de Zeeuw die de nodige kennis heeft om deze verbetering richting te geven. Er is nog voldoende ruimte om met dit projectonderdeel mee te doen. Wacht daarom niet om u aan te melden en de nodige kennis te vergaren. Zeker als u met nieuw- of verbouw aan de slag gaat, is het een uitgelezen kans om ook het erf onder de loep te nemen en volgens de nieuwste inzichten in te richten!

Figuur: Het ideale erf zonder erfafspoeling

MIA/VAMIL en erfafspoeling

Bedrijven die investeren in voorzieningen die erfafspoeling tegengaan, kunnen in aanmerking komen voor Vamil en MIA. Beide regelingen bieden een fors belastingvoordeel. Het bedrijf moet hiervoor wel een (ontwerp)certificaat Maatlat Schoon Erf hebben (<https://www.maatlatschoonerf.nl/576/home.html>).

Het maximale bedrag dat voor Vamil en MIA in aanmerking kan komen is afhankelijk van de oppervlakte erfverharding, sleuvsilo, mestsilos en het aantal wasplaatsen. Deze onderdelen kunnen op het bedrijf aanwezig zijn, of het bedrijf investeert hierin om te voldoen aan het certificaat Maatlat Schoon Erf. Naast investeringen in bijvoorbeeld een erfverharding of wasplaats komen bijvoorbeeld ook de volgende investeringen in aanmerking:

- Veegmachine voor verhard erf
- Aanleg straatkolken bij erfverharding/koepad
- Overkapping voeropslag, koepad of iglo's voor kalveren
- Aanbrengen dakgoten

In de Milieulijst 2018 wordt aangegeven dat de onderdelen 'mestopslag' en 'voeropslag' niet in aanmerking komen voor Vamil en MIA.

RVO heeft echter mondeling aangegeven dat investeringen in mestlo's en voersilo's wel in aanmerking komen (Bron: Component Agro).

Zorgen over effect kreeftjes

Eén van de doelen van DAW Krimpenerwaard is het verbeteren van de waterkwaliteit. Voor een goede waterkwaliteit is de aanwezigheid van waterplanten zoals hoornblad en waterpest belangrijk: deze planten groeien onder water en zorgen daar voor een goede zuurstofhuishouding en leefgebied voor de vele kleine waterdieren. Dergelijke waterplanten blijken de laatste jaren minder voor te komen in het westelijk deel van de Krimpenerwaard.

Tegelijkertijd worden er de laatste jaren, vooral in dit deel van de Krimpenerwaard, uitheemse rivierkreeftjes gevonden. Het vermoeden is dat de afname aan waterplanten een gevolg is van de toename van de kreeftjes. De kreeftjes knippen namelijk de waterplanten los en graven in de bodem waardoor het water troebeler wordt. Ook in andere poldergebieden in West Nederland worden deze kreeftjes gevonden en verdwijnen waterplanten. De rivierkreeften hebben een aantal natuurlijke vijanden. Verschillende vogels (reigers, futen) en roofvissen (snoek en paling) eten de kreeftjes. Dit lijkt echter onvoldoende effect te hebben op de hoeveelheid kreeftjes in de sloten. Door de waterschappen wordt daarom gekeken welke bestrijding mogelijk is. Een eenvoudige oplossing is niet direct beschikbaar. Verder onderzoek en proeven zijn nodig om een effectieve en haalbare aanpak te vinden.

De droogte van 2018

De zomer van 2018 was warm en vooral ook droog. Daar hebben ook de melkveehouders in de Krimpenerwaard mee te kampen gehad. Als we rondvragen bij een aantal melkveehouders blijkt de melkproductie geen probleem te zijn geweest. Door de koeien binnen bij te voeren is de melkproductie goed op peil gebleven, alleen de gehalten hadden moeite om op peil te blijven. De ruwvoerpositie is heel wisselend. De meesten komen wel toe door een ruime voorraad van voorgaande jaren, maar een aantal heeft niet meer dan 5 maanden kuilgras in voorraad op dit moment. Zij hopen nog op een redelijke opbrengst de komende maanden en hopelijk nog een lang weideseizoen. Er is, in tegenstelling tot het verleden, ook hier en daar al mais aangekocht om het tekort aan te vullen.

Gelukkig is er nu weer flink wat water gevallen, maar de grasmat is niet meer wat ze geweest is.

Een rondje langs een aantal veehouders laat wisselende plaatjes zien. Het herstel gaat soms verbazingwekkend goed en anderzijds lijkt er geen herstel te willen komen. Voormalige baggerdepots hebben het extra zwaar met de droogte. Het lijkt of deze grond extra hard inklinkt. Daarnaast zie je enorme verschillen tussen bedrijven, maar ook tussen percelen op hetzelfde bedrijf. Te lang weiden en te kort afgegrast lijkt funest te zijn geweest. Koeien hebben het groeipunt er uit gegeten. Het gevolg hiervan is dat het gras dood gaat en niet meer terug komt. Herstel is echt noodzakelijk. Percelen rust geven, lijkt een goede keuze geweest te zijn. Daarnaast leeft de indruk dat de percelen die tot eind

juni nog actief bemest zijn, er na een recentelijke maaibeurt beter bij liggen met een sterkere grasmat. Sommige melkvee-houders hebben veel bagger gespoten of zelfs beregend. Hier zie je duidelijk dat de grasmat dichter is gebleven en er zelfs al leuke maai-snedes gemaaid zijn vorige week. Deze percelen herstellen gewoonweg sneller. Maar is dat het waard geweest als de kosten meegenomen worden? Dit blijft een discussie, maar doorzaai of zelfs inzaai kost ook wat. Voor ieder perceel geldt een specifieke aanpak. Percelen met een onvoldoende bezetting vragen duidelijk aanpak in vorm van doorzaai of zelfs herinzaai. Het advies is om hier niet mee te wachten tot volgend seizoen, want dan heeft onkruid de overhand genomen en ben je nog verder achterop. Zorg dat je aan het begin van het volgende seizoen weer goed van start kan.

Veel melkveehouders hebben de mest al lang op het land liggen. Hier en daar moet er nog een kleine gift aangewend worden doordat er al maandenlang niets aangewend is. We krijgen nog de tijd om de put leeg te maken, al is het de vraag wat het effect daarvan is, ook al is de mest flink verdund met water. Kunstmest lijkt aanzienlijk minder gebruikt te zijn. Een aantal melkveehouders komt niet verder dan 45 kg N per ha uit kunstmest. En dat zal ook niet meer stijgen dit seizoen.

Aart de Zeeuw
email: ac.zeeuw@planet.nl
tel: 06-22374417

Teus Verhoeff
email: t.verhoeff@ppp-agro.nl
tel: 06-47155573

**Aan deelname zijn voor u
geen kosten verbonden!**

Het project Kennisoverdracht DAW Krimpenerwaard wordt mede mogelijk gemaakt door Hoogheemraadschap Schieland en Krimpenerwaard, Provincie Zuid-Holland en het Europees Landbouwfonds;

Hoogheemraadschap van
Schieland en de Krimpenerwaard

PROVINCIE
ZUID
HOLLAND

Europees Landbouwfonds voor
Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland

